

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

<p>Megjelen vasárnaponként. Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Felelős szerkesztő és laptulajdonos: DR. FRANCISZY LAJOS. Társzerkesztő: DR. KASZALA JÁNOS.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz. Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. :: Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fillér.</p>
---	---	---

A középosztály mentsvára.

Nyitra, okt. 5.

Minél jobban közeledünk a törvényhatósági tisztviselők választásának határidejéhez, annál határozottabb alakban lép a közvélemény előterébe a kormánynak az a szándéka, hogy a jelenlegi tisztviselők mandátumát törvénnyel egy évre meghosszabbítja s ezen új határidő lejártáig keresztül viszi a tisztviselői kar államosítását.

Az államosítás elvének, a mely magában véve helyes és korszerű elv, ez idő szerint ellenesei az ország mindazon vezérpolitikusai, a hazai közélet mindazon tényezői, a kik nem engedik magukat vezetni a kormány járszalagján és a vármegyében még mindig az alkotmányos jogok és szabadságok egyik védőbástyáját látják. Ellenzik a közigazgatás államosítását azok is, a kik még a mai vármegyét is a középosztály egyik mentsvárának tekintik.

Sokat lehetne mondani arról, hogy a vármegye az ő mai összetételében, a kormányhatalomnak nagyon kiterjesztett gyámsága alatt az alkotmányos jogok oltalmazásában a megdőbentő gyengeség tanujeleit

nap-nap után szolgáltatja, minthogy azonban egy alkotmánytisztelő és az igazi parlamentarizmus elvének érvényesülését őszintén óhajtó kormány és parlament a vármegyék önkormányzati jogkörét bármikor kitágíthatja, a törvényhatóságok összetételén is könnyen javíthat, nem nézzük most az alkotmányos jogok védelme szempontjából a vármegyei önkormányzatot, hanem inkább azt a nézőpontot emeljük ki, a mely egy idő óta nagyon háttérbe szorul, valahányszor a közigazgatás államosítása szóba kerül.

Bármit mondjanak is a megvéhendt és szervezetének egyik-másik alkotó részében megkorhadó vármegyéről, annyit mégis joggal állíthatunk róla még ma is, hogy alkotmányunknak ez a régi faktora olyan erőssége a magyar középosztály fenntartásának, melyet a jelenlegi viszonyok között semmivel sem lehetne pótolni. A vármegyéhez megy szolgálatot keresni a középosztálynak az a része, mely még birtokában van az ősi vagyonnak és ennek megtartását a tisztességes kenyérkereset segítségével meg akarja könnyíteni. Ez a vármegye védőszárnyai alá

menekülő középosztály jobbik eleme.

Ebből kerülnek ki a politikailag független, önérzetes tisztviselők, a kik hivatáskörüket a nép iránti szeretet meleg érzelmeivel kedvelté, vonzóvá teszik azokra nézve, a kiknek az élén állanak.

Nem mondjuk, hogy a magyar középosztálynak ez a része más szolgálati téren anyagi érdekeit biztosítani, megvédeni nem tudná, de a vármegyei szolgálat iránt vele született előszeretettel viseltetik, mert ez a szolgálat felel meg legjobban képességeinek, hajlamainak, ez áll legközelebb neveltetésének, családi hagyományainak emlékeihez.

A vármegyéhez menekül azután a középosztálynak az a része is, a mely hogy megélhessen, rászorult a kenyérkereső pályák által nyújtott anyagi alapra és szellemi, erkölcsi tulajdonságaira nézve nem eléggé erős arra, hogy más pályákon, ahol az élet sodra nagyobb tevékenységnek, verejtékesebb munkának a kifejtését igényli, keresse meg boldogulásának feltételeit. Ez a középosztályból kikerült tisztviselők gyengébb eleme, a mely ellen akár közszolgálati, akár politikai vagy társadalmi

A NYITRAMEGYEI SZEMLE TÁRCÁJA.

Sárga liliom.

— Irta: Antal Margit. —

— A föld hátán nincs talán már unalmasabb virág, mint a sárga liliom...

— Miért Ilona?

— Még kérdezheted! Nézd csak meg. Unalmas a színe, az alakja, de mindene. Nem értem, anyám hogy szeretheti ennyire.

— Azt találok elég szép virág, aztán olyan igénytelen. Öntözni sem kell, mégis dúsan virít.

— Bár ne virítana. Milyen esúnya ez a kert. Mindjárt itt az ajtajánál ezzel a sok sárga liliommal! A forró júliusi melegben szinte izzanak ezek az unalmas, hűtlen sárga tölcésérek... rútak és izléstelenek... Aztán ott a nagy körönd alatt is mennyi van belőlük.

Es Ilona a kert közepére mutatott, ahol széles kör alakban álló hatalmas akácok susogtak sejtelmes titkokról, alattuk pedig tömérdék sárga liliom virított és esendesen hallgatta a nagy fák meséit.

*

Néhány év múlva újra találkoztam Ilonával. A karesú halvány bakfiskból elegáns fiatal

asszony lett. Férje K. tanár a pozsonyi reáliskolában a matematikát tanította.

— Nos, kérdeztem, mi újság? Hogy érezed magadat szép Pozsony városában. Nem hiányzanak a falusi élet örömei?

— Talán anyámnak izléstelen, unalmas sárga liliomai hiányoznának? — vetette oda lekicsinylően. Most jövünk a kék Adria partjáról és rózsákat meg azaleákat hoztunk, nézd csak! Ezek ám a virágok!

Remek esokrot mutatott. Ez az újabb találkozásunk a pályaudvaron történt, ahol tömérdék ember tolongott. Épen a húsvéti szünidőnek volt a vége. Ilona férje, a tanár néhány tanítványával esegett. Én lopva megfigyeltem. Magas, vékony, túlegyenes tartású ember volt, nagy kék szemüveggel a szeméin.

Bemutatás után barátnőm és férje is meghívtak lakásukba. Természetesen amint tehettem el is mentem hozzájuk. Szép urias volt a lakásuk. Tágas, díszes szalon, ebédlő, háló, sőt még vendégszobából is állott. Az ablakok és az erkély megrakva korán virágozó tulipán és jácintokkal. Mikor Ilona nagy büszkén végigvezetett a lakáson, végül egy bezárt ajtóhoz értünk.

— Itt laknak kis lányaim — mondta a

fiatal asszony és kulcsal kinyitotta az ajtót. Egy végtelenül egyszerű udvarra nyíló sötétes szobácskában három kis lány kucorgott egy sarokban.

— Mit csináltak kicsikék?

— Ah mama... elloptuk a konyhából a sárga liliomot és kertet csináltunk belőle. Csakugyan néhány ilyen színű liliom volt a padlón iskátulyák segítségével föllálgatva. A kis Katóka nagy buzgalommal igyekezett néhány szálát még a padló repedésébe is bedugtatni.

— Ügye, most olyan ami kertünk, mint a nagymamáé volt? — kérdezte aztán esillogó szemekkel.

— Te kis csacsi! — nevetett Ilona. Már hogy lenne! Tudod, mondta felém fordulva, a gyerekeim roppantul szerették anyám izléstelen sárga liliomos kertjét, de mikor szüleim elhaltak, mi bizony a kis birtokot eladtuk, hiszen hatan voltunk hozzá. Most néha a szakácsném vesz a piacon néhány sárga liliomot, a gyerekek pedig elesenik tőle és kertet csinálnak belőlük. De nekem nem kell ez a rút, izléstelen virág most sem.

Evek teltek, évek multak el és én sokáig nem láttam Ilonát. Egyszer azonban dolgom volt a kosárfalvai póstán. Mikor átvettem le-

szempontból únos-úntalan panaszok hallatszanak.

Bármily nagy, bármily kirívó legyen is a középosztály ezen két kategóriája között a különbség, azt senki sem tagadhatja, hogy mind a kettőnek a megmentése és fentartása magyar nemzeti érdek. Ha még annyi hibája volna is annak a csupán szükségből szolgáló, politikailag teljesen függő és a közszolgálati érdekek szempontjából is kifogás alá eső tisztviselői elemnek, azt az egyet nem lehet elvitatni tőle, hogy nemzeti érdekeiből soha sem vetkőződik ki, hanem abban a percben, a melyben a hatalom nyomása alól felszabadul, újra tiszta alkotmányos lelkiállással szolgálja a hazát.

A mai vármegyei rendszer még mindig eléggé biztosítja ennek a tisztviselői középosztálynak a fennmaradását, de az államosítás eziránt semminő garanciát sem nyújt. Nálunk a kormányhatalom minden percen ellenséges kezekbe kerülhet és az államosítás révén az egész közigazgatási személyzet ilyen kezeknek lenne kiszolgáltatva.

A jelenlegi kormány és többsége nagyra van a nemzeti érdekek szolgálatának dicséretével. A kik a kormány tetteit védik, mentetik és törvényesnek hirdetik, azoknak már valóságos vesszőparipájává lett az az állítás, hogy a mit a kormány az ellenzék ellen a parlamentben elkövetett, azt a jól felfogott nemzeti érdekek védelmében követte el, a melyeket az ellenzék által életbe hívott anarchia végpusztulással fenyegetett.

Ime a nemzeti munkapárt kormányának most jó alkalma lesz, nem mondva esinált, hanem valóságos nemzeti mentő munkát végezni.

Ha fenn akarja tartani a hivataloskodó középosztálynak azt a részét, a mely a vármegyék szolgálatában keresi meg kenyerét, ne szolgáltatassa ki hamis ürügyek alatt ezt a nemzeti réteget a mindenkori államhatalom kényének, hanem keresse a módokat arra, hogy egy felől a vármegyének a döntő szó a közigazgatási tisztviselők választásánál biztosítsák, másfelől a közigazgatási tevékenység zavartalan folytatása állandóvá váljék.

Az olyan tisztviselő, a ki nem szolgáltatott okot fegyelmi eljárásra, a hat évi ciklus után ne essék új választás alá, hanem viselje tovább a hivatalát, melyet becsületesen és közmegelegedésre töltött be. A fegyelmi eljárást szükségszerűen megindító okokat jó szolgálati pragmatika állapítsa meg és az ilyen okok fenforgásáról utolsó fórumon a közigazgatási bíróság mondjon ítéletet.

Ezzel kielégítést nyerhetne az a fontos állami érdek, melyet most az államosítás főérveül szeretnek használni, hogy a jó közigazgatási erők a közszolgálat javára zavartalanul érvényesülhessenek és meghagyatnók egyúttal a vármegyék kezében a legfontosabb önkormányzati jog, a tisztviselői állások felett való rendelkezés.

A jelenlegi kormánytól, mely a párturalom maniójában szenved, a vármegyei önkormányzat már semmi jót sem várhat, de az ország közvéleményében mind jobban hallatszik már a pártabszolutizmus ellen szervezkedő faktorok szava, mely elég erős lesz arra, hogy fentartsa a mai vármegyét, a középosztály mentevárát addig, a míg helyébe más országfentartó erőt tehetünk.

A városok hitelügye. A városok polgármestereinek nagyváradi kongresszusa beható tárgyalásra méltatta a magyarországi városok egyik égető szükségletét, a hitelt.

Az ügy előadója hálás munkát végzett, midőn rámutatott a községi hitel szervezetlenségére s ezzel szemben egy olyan pénzügyi alapítást ajánlotta, a melynek az lenne a rendeltetése, hogy a városokat pénzzel lássa el. Ily módon a városi hitelügy központosíthatnák s az országos városi bank, mint a magyar városok hitelszükségleteinek gondozója lépne a nagy pénzpiacokra s velők állandó összeköttetést tartana fenn. Ezen intézetnek legalább kezdetben állami segítségre lenne szüksége, később azonban a saját lábán is meg tudna állani.

Egy ilyen intézet alapítása elé nem gőrdülhetnek legyőzhetetlen akadályok, de még nagy nehézségek sem. Magyarország városai között van akárhány, a mely egymaga is egy virágzó nagy bankot alapítani képes volna s ha összeállanak az ország városai, könnyű szerrel létesíthetnek egy országos városi bankot, a melynek annyi fiókja lehet az országban, a mennyit a közszükség életre kelthet és fenntarthat.

A kongresszus az eszmét nem utasította el, de nem is tett komoly lépést a megvalósítására. Mert azt nem lehet figyelemre méltó elhatározásnak tekinteni, hogy a kongresszus az előadó indítványát egy bizottsághoz utalta bővebb tanulmányozás végett. A hol cselekedni kellene, ott az ügyeknek bizottságokhoz való utalása, mindig a tett halogatását jelenti, ez pedig többnyire az ügy eltemetését vonja maga után.

A kik az életrevaló terv ellen nehézségeket hoztak fel, azok nem győzték eléggé hangsúlyozni, mennyire szükséges, hogy az állam a hitelnyújtás terén a városok segítségére jöjjön. Ez igaz, de a jelenlegi kormány alatt az állam nincs és belátható időn belül nem is lesz abban a helyzetben, hogy valami nagyszabású pénzügyi manipulációba bele menjen, a melyből az ország életszerveinek valamelyes hasznuk lenne. A katonai kiadások és a korrump uralmi rendszer fentartása elnyelik a legmesszebb menő pénzügyi manipulációnak az eredményeit is.

A hitelügy terén a városoknak erős kézzel kellene megragadniok az *önsegély* hatalmas eszközét. Azt a vagyont, a mely a városok kezén van, ugyancsak a városok javára és nem másnemű pénzügyi szervezetek hasznára kell

veleimet, meglepődve néztem a póstásnőre. Oly nagyon, nagyon ismerős volt az arca.

— Nem ismeresz meg? — kérdezte zavart mosollyal.

— Nem én... de igen... a jó Kazanczay Vilma nénihez hasonlít nagysád.

— Az volt az anyám!

— Óh hiszen akkor te vagy Kazanczay Ilona?

— Az, az vagyok!

— Miként kerültél ide?

— Annak hosszú története van. De ha időm engedi, jöjj be és elmondom.

Bementünk tehát egyetlen kis szobájába. Az alacsony, gerendás tetőről jobb napokat látott cifra petróleumlámpa lógott le majdnem az asztalra, kopott bársony díván és néhány ütött-kopott szék, meg egy egyszerű ágy képezték az összes bútort. Ilona könnyes szemekkel, fájó mosollyal mutatott a szegényes berendezésre.

— Új le angyalom — nógatott a régi szivességgel és mikor leültünk, a régi Ilonának egy pillanatnyi felvillanásával mosolygott.

— Ó te még mint díszhölgyet láttál utoljára: finoman, elegánsan öltözve, pazarul berendezett lakásban. Hová lett az a jólét? Úgy

eltűnt, mint a fuvallat! Tudod kedvesem a férjem páratlan jó ember volt és olyan pénzdolgokban, mint a kis gyerek. Fűnek-fának aláírt váltókat, no meg én sem takarékoskodtam ám! Egy-egy kalapért elfizettem ötvenhatvan koronákat, és csak a kertésznek virágszámlája évenként százakra ment, mert hát én azt ambicionáltam, hogy a mi lakásunk legyen az egész városban legszebben felvirágozva. A szépítő-egylet erre rendelt első díjait és kitüntetéseit mind elnyertük. En csak akkor voltam boldog, ha a legszebb begoniák, rhododendromok, rózsák és mindenféle szép exotikus virágok környeztek.

— Javában mulattam, nevetgéltem Cirkvenicán a tengerparton. Most is emlékszem fehér csipkével díszített lilaszín selyemruha volt rajtam, mely zizegett minden léptemnél. Fekete hajamat a fürdőbeli fodrásznő szedte hullámos kontyba, arcom piros volt a nagy élvezettől, amint végig menve az esplanádon itt is, ott is utánam susogtak: ez a fürdő legszebb nője! Ez az idej legnagobb szépség! Azt hittem, hogy teljesen boldog vagyok, pedig csak a hiúságom tett ilyen könnyenhiwővé. Egy napon a sürgönyhordó sürgőnyt adott át. — Jöjj haza, nagy baj van — sürgönyözötte a férjem.

— Már mi lehetne az a nagy baj? nevettem elbizakodottan, engem kedvel a sors, nem eshet semmi nagy baj! Biztattam hiú, öntettségesszel színültig eltelt szívemet. Környezetem is biztatott, nem lehet oly nagy a baj! És csak hamar jöjjek megint vissza. De bizony nem jöttem! Mikor hazaérkeztem a szalonban elfagyott virágaim fogadtak. Az ebédlőben pedig halkán sírdogáltak a lányaim. Mi baj van gyerekek? kérdeztem. Apa... apa... zokogta Kató, apa... Nos mi van apával? beteg?

A szemem... nem lát szegény a szemére. A szívem úgy összeszorult mintha présbe téték volna. Beléptem az elsőtített hálóba. Károly? itt vagy? kérdeztem.

— Igen, igen, itt vagyok! Óh Ilona! Nem látlak többé sohasem!

— Szegény uram nem is nyerte többé vissza a szemvilágát. Lányaim elmondták, hogy távollétem alatt egy kiránduláson igen áthült és amúgy is gyenge, beteges szeméi hirtelen elvesztették látóképességüket. Jártunk aztán vele eleget orvos-tanárokhoz Bécsbe, sőt Párisba is elmentünk, de hiába! Teljesen tönkrementünk vagyoniilag is és nemsokára bekövetkezett a rettenetes csapás, férjem meghalt. Hosszú évekig úgyszólván nyomorban

gyümölcsötvetni. Egy valamennyiért, valamennyi egyért tegye össze erejét, teremtsék meg a hitelnyújtás előnyös feltételeit s az igénybevett hitelt használják fel *produktív üzemek* létesítésére.

Ez a városi hitelügy rendezésének, a városok anyagi helyzete alapos megjavításának biztos és gyors segélyt nyújtó módja. Ha nem ez lesz a kérdés megoldása, akkor hiába beszélnek meg akárhány kongresszuson a hitelügy helyzetét, azt jelenlegi benuhátságából nem fogják élettelő mozgásra képessé tenni.

Néhány szó a nőkérdésről.

Irta: **Simonffy Gyula.**

Nyitra, okt. 2.

III.

Szeretném az illetékes tényezők figyelmét e helyen egy nézetem szerint lényeges körülményre felhívni.

Látjuk a kertészet, a belterjes és szak-szerű gazdálkodás hasznait, s az erre szükséges ismeretek elsajátíthatása végett vannak is kertészeti és földműves iskoláink; de még mindig felhangzik a panasz, hogy ezen iskolákat nem annyira a kisbirtokosok gyermekei, mint inkább a vagyontalan elem látogatja; pedig a szakavatott kisbirtokos osztály megteremtésére csakis akkor szolgálhatnának a szükséges mérvben látható eredménnyel, ha az azok nyújtotta szakismereteket a közép- és kisbirtokos osztály gyermekei sajátítanák el.

Sok ok tartja vissza a kis- és középbirtokosok gyermekeit ezen iskolák látogatásától; nem ide tartozik azoknak tüzetes felsorolása, a két leglényegesebbet azonban felemlitem. Az egyik, hogy a szegényebb rész nem képes felfogni annak hasznát s nem képes viselni a gyermekek neveltetésével járó költségeket; a másik, hogy a kis- és középbirtokosok az a része, ki a költségeket viselni képes, hivatalnok pályára neveli gyermekeit, s az eredmény az, hogy az örökösök pénzre teszik a földbirtokot s így alakulnak át a tőkés kezén a kis- és középbirtokok latifundiumokká.

Volna ugyan egy tényező, mely ezen

éltem lányaimmal míg mindhárom kenyérkeresethez jutott, azaz csak kettő, mert Kató férjhez ment egy fiatal orvoshoz. Én aztán e postamesterségért folyamodtam, mert úgy el voltam adósodva, hogy kis nyugdíjam nem volt elég megélhetésemre. Öregbik lányom most nevelő egy előkelő családnál, a fiatalabbik meg elárúsított egy fővárosi üzletben. Csak annyjuk van ami nekik elég, de azért bármennyit tiltakozom, mégis kis összeget gyűjtenek nekem, hogy egykor otthagyhassam a póstát.

Kimentünk azután a kertbe az tele volt sárga liliummal!

— A sárga lilium a kedvenc virágom — esevegte Ilona és leszakítva egy ily virágot, csókolgatni kezdte. Tudod édesanyám kertjében volt sok sárga lilium. Óh soha olyan boldog nem voltam mint akkor, mikor még abban a kertben élhettem mint gondtalan gyereklány! Még most is látom azt a sok, sok sárga liliumot, ami ott volt. Csupa tüzesen sárga bársony kehely! Jaj be szépek, be gyönyörűek voltak! Csak úgy aranylott tőle a kertünk.

— Milyen boldog, szép, aranyos idöket éltem én át a szépséges arany sárga liliumok közt. Igazán édes anyám nagy izlést tanusított, hogy úgy szeretett titeket ti kedves szép aranyos sárga liliumaim!...

És Ilona, az ezüstös hajú, bánatos arcú Ilona, könnyes szemekkel, de szeretettől kipiruló arccal csókolgatta, simogatta az egykor annyira gyűlölt sárga liliumokat.

bomlást ha tán nem is akadályozná meg teljesen, mindenestre előmozdítaná a gazdasági szakismeretek terjedését a kis- és középosztálynál.

Ez pedig a kis- és középbirtokosok anyátlan, vagy teljesen árva kiskorú gyermekeinek a kertészeti és földművelési szakban való kiképzése. A gyámi törvény V. és VIII. fejezetében kimondott elvek ellenére ismertem és ismerem árvákat, kik nagykorúságuk eléréig eselődorban tengődtek, s kik kézhez vevén birtokukat, kezükön az rövid idő alatt szétmállott, idegen kézre került. Mert nemcsak kiképzetésükről nem volt kellőképen gondoskodva, de sőt erkölcsi romlásnak is ki voltak téve.

A gyámhatóság a mai viszonyok között a legjobb akarata mellett sem képes az összes árvákat az elzüléstől megóvni, s mind-egyiknek a kellő kiképzetéséről gondoskodni és e bajt a fiatalokúak bíróságáról szóló 1913. évi VII. t.-c. hatodik fejezetében foglalt rendelkezések sem lesznek képesek teljesen megszüntetni. Pedig a vagyonnal bíró árva leány gyermekeknek a kertészetben való kiképzése egy évtized alatt kiszorítaná az összes bolgárkertészeket, s a községeket virágos kertekké alakítaná át. Az ily vagyonos árvák ügyszólván minden községben találhatók és kiképzetésük után széles e hazában tanítói lennének ugyanazon községbeni honosaiknak.

A társadalmi tényezőknek feladata tehát pótolni azt, amit a törvény alapján teljesen elérni nem lehet.

Felkutatni azon árvákat, kik a neveltetéssel járó költséget részben vagy egészben a sajátjukból fedezni képesek. Neveltetésüket a gazdasági és kertészeti szakban lehetővé tenni és odahatni, hogy szerzett ismereteiket a saját birtokukon érvényesítsék, s így a kipusztult apró nemesség helyébe nemzeti talajból fakadt szakavatott, kis- és középbirtokos osztály lépjen.

Nézzük most a hivatalnokot és a kis-kereskedőt, mindkettő küzd a megélhetéssel, s csak akkor képes szűkes jövedelméből megélni, ha neje házias, a háztartáshoz, a fehérnemű és felsőruha varráshoz ért, illetőleg az üzletben férjének segítő társa, s ez által a férj s a család kiadását csökkenti.

Nagy fontosságú a nőknak eredeti élet-hivatásukra való kiképzését erkölcsi szempontból is. A munkában való járatlanság, a munkakerülés szüli a számítás hiányát, az élvágyat a gyöngébbeknél, megrontója a családi életnek, s az utódoknak. Míg ellenben a házias nő, gyermekét szintén kötelességtudóvá, munkás egyénné törekszik nevelni.

A köztudat természetesen találja, ha a nyomor gyermekét látja elzülenni, de ha a középosztály gyermeke vagy a felsőb 10,000 gyermeke züllik el, szűkölködővé válik, nyomorba vagy bűnbe kerül, keressük az okát a rossz társaságban, természeti hajlamokban; pedig igen sok esetben a gondos családi kötelességek ismeretében jártas családanya céltudatos nevelésének hiányára vezethető vissza.

A kartellek és a termelők.

Mig csupán az agráriusok hangoztatták, hogy a túlhajtott kereskedelmi szabadság és az üzérkedő szellem nem igazi emelő a nemzeti vagyonosodásnak, a merkantilisták agrárius elfogultságnak bélyegezték a küzdelmet a kartellek ellen. Ma azonban, ha a jelek nem esalnak, nemcsak a gazdák körében él az a tudat, hogy a kartellek kizsákmányolják a kisebb gazdasági egyedeket és a fogyasztókat, hanem az iparosok körében is, kik az ország különös társadalmi viszonyai következtében eddig hűséges tartalékosapatját alkották a

földművelő osztály ellen küzdő merkantilistáknak.

A fakartell és ezt megelőzőleg a borkartell ellen az imént rendezett iparosgyűlések első megnyilvánulásai voltak a merkantilista kapzsiság ellen küzdő iparosmozgalomnak. Lehetne azt is mondani, hogy Pálfordulása volt ez a tüntetés a magyar iparososztálynak, a mely hirtelen tudatára ébredt annak, hogy a túlhajtott kereskedelmi szabadság, a vérbeli merkantilista spekuláció a torkát fojtogatja. A merkantilisták fegyvertársai, akik sohasem hagyták el a tulsó tábor, még akkor sem, mikor az agráriusok a szociális szellem nevében léptek fel a merkantilista kapzsiság ellen, egyszeriben heves ellenfelei lettek a merkantilista szellem legélesebb kijegesedésének, a a nagytőke kartelljeinek, a melyek rabbatokkal és egyéb kedvezésekkel látja el a nagyvállalkozót a kisiparossal szemben.

Az asztalosmestereknek és a hozzájuk esatlakozott iparosoknak a gyűlése a kartellek gúzsbakötését, megrendszabályozását követeli az államtól. Azt kívánja, hogy a nagykereskedők, a kik a nyers faanyagot az erdőkből összevásárolják s összebeszélve méregdrágán adják az iparosnak, a kartellhivatal felügyelete alatt álljanak, mely hivatal a kartellek minden olyan határozatait megsemmisíthesse, amelyek a fogyasztók érdekeibe ütköznek.

Ezek a határozatok a legélesebb ellen-tétben vannak a merkantilista felfogással, mert a kereskedelem megrendszabályozását jelentik, de a legteljesebb összhangban vannak az agrárius felfogással, mely a spekulációnak a termelés kárára való túlhajtása ellen mindenkor kárlelhetlen harcot hirdet.

Az asztalosok mozgalmát követi a lakatosoké, megelőzte azt a cipészeké, néhány nap mulva az iparosoknak még nagyobb csoportja üzen hadat a kizsákmányoló merkantilizmusnak. A nagykereskedők elleni harc a gyárosok elleni harccal kapcsolódik össze, a meny nyiben decemberben a vasgyárak kartellje ellen foglal állást a lakatosipar, mely hazánk iparosainak ez idő szerint legnagyobb részét foglalja magában. Sőt olyan hangok is hallatszanak, az iparosok köréből, hogy a kartellek ellen az egész iparostársadalom hadba száll.

Ha valamely osztály, úgy különösen a gazdák méltányolják és kísérik rokonszenvvel az iparosok ébredését, mert eddig a gazdaságtársadalom egyedül, fegyvertárs nélkül vívta nehéz harcát a szabadság örve alatt sokszor kalóz merkantilista üzelmek ellen. De már bizonyos, hogy ezt a nagy és teljesen jogosult küzdelmet elszigetelve eredménnyel megvívni nem lehet. Emlékezzünk vissza, mily nehéz volt a nagytőke, a kereskedők és a gyárosok támadásait visszaverni, mely az argentinai hús érdekében a mezőgazdaság ellen irányult. Pedig a földművelő Magyarország jóval nagyobb és szervezettebb erő képvisel, mint a magyar kis- és középipar.

A harcra szálló iparosoknak, ha érdekeik józan és célravezető védelmét komolyan keresszül akarják vinni, le kell magukról rázni a merkantilista gyámokodást, szakítani kell régi barátaikkal, a nagytőkés merkantilistákkal, a kik a kis- és középipart ép oly vazallusoknak tekintik, mint a „nyakig sáros parasztot”. A kartellek ellen nem lehet komolyan hadakozni a merkantilista politika paizsa alatt. Az iparosvilágnak, amely szintén termelő, a gazdák oldalán van a helye, a kikkel nincs semmi lényeges érdekellentétük, annál nagyobb érdekközösségük, amit maga az agrárprogram fejez ki legjobban, midőn a kis- és középipar állami pártolását ép olyan erősen hangoztatja, mint az iparosok szövetkezeti mozgalmát s mint a mily készséggel vállalta a mezőgaz-

daság az önálló vámterület kockázatát ép a magyar ipar érdekében.

De hogy ez a közeledés az iparosok érdekében megtörténjék, arra van szükség, hogy az iparosok ne álljanak a gyárosok mögé akkor sem, mikor Ausztria komandójára a magyar gazdák jogait, a mezőgazdaság védelmét akarják megcsontítani. Legyenek az iparosok hűséges fegyvertársai a magyar mezőgazdaságnak, akkor új tábor keletkezik: a magyar termelők egységes tábora, mely ellentétlenül erővel száll szembe minden olyan törekvéssel, mely hazánk termelését akarja megakasztani s új világ derül a magyar ipar és mezőgazdaság egén.

Ujdonságok.

A király névnapja. Folyó hó 4-én, mint Ő Felsége a király nevenapján a nyitrai székesegyházban ünnepi nagy mise volt, melyen *Jeszenszky* Alajos prelátnak, püspöki helynöknek pontifikált.

Kinevezés. A király váraljai *Fuhrmann* Andor csacai járásbíró az aranyosmaróthi törvényszék elnökevé; dr. *Eichenwald* Gyula csacai gyakorló ügyvédet a nagybeeskereki törvényszékhez bírónak; *Moesz* Géza aranyosmaróthi törvényszéki jegyzőt a vágsellyei járásbíró-sághoz aljárásbíróvá nevezte ki.

Hymen. *Hajek* József jogszigorló szept. hó 23-án vezette oltárhoz az érsekújvári plebánia templomban *Krendl* Rózsikát, *Krendl* Gáspár érsekújvári vendéglős leányát.

A hercegprímás Nagyszombatban. Dr. *Csernoch* János szept. hó 26-án fejezte be nyitrai megyei bérműtjait Nyitra-pásztón, a honnét Galgócon át Nagyszombatba utazott s itt *Jedlicska* Pál érseki helynökkel szállt meg. Még aznap felkereste a kis szemináriumot s meglátogatta a papnövendékeket. Másnap reggel az Invalidusok templomában szent misét mondott, mely alatt a főgimnáziumi ifjúságot megáldoztatta. A délelőtti folyamán megtekintette a főgimnáziumot, majd átment az érseki árvaházba s az Orsolya-apácák intézetébe. Délután a Jézustársaságiakat és a Szt. Ferencrendiek látogatta meg. A hercegprímás vasárnap délután hagyta el a várost, de előbb még látogatót tett a polgármesternél és báró Fekete Árpád az auton. kath. hitközség elnökénél. Tavaszkor a primás újra meglátogatja a várost és a bérmálás szentségét fogja kiosztani.

Polónyi Géza orsz. képviselő, alsó-köröskényi földbirtokos felvétette magát Nyitra-megye virilistái közé, egyidejűleg pedig lemondott a főváros törvényhatósági bizottságában viselt tagságáról.

Főispáni látogatás. *Craus* István főispán *Szathmáry* István dr. vm. tb. főjegyző és *Kostyál* M. dr. képviselő kíséretében f. hó 29-én érkezett Szakolcára a városi hivatalok megvizsgálására. A hivatalos jellegű látogatásra Czobori Károly polgármester falragaszok útján hívta fel a közönség figyelmét. A városi tisztikar reggel a város határánál fogadta a Hóliesről kocsin érkező vendégeket, a városháza előtt pedig a polgármester kis leánykája üdvözlő szavak kíséretében virágbokrétát nyújtott át a főispánnak. Az ugyanezen napra eső szakolcai búcsú alkalmával szokásos 9 órai nagymisén megjelent a főispán élén az egész tisztikar s az összes iskolák tanulóifjúsága, melynek egy része a piacon állott sorfalat. Szentmise után a városháza tanácstermében diszközgyűlés volt, melyen a képviselőtestület nevében *Okányik* Lajos dr. esperes üdvözölte a főispánt. A szónok a főispán bevonulásában a békének és a munkának bevonulását látja. A nemzetek boldogsága nem a szuronyokon nyugszik, hanem polgárainak jólétén, erkölcsén, műveltségén és megelégedésén. Mindezek előmozdítása elsősorban a közigazgatási tisztviselők feladata, akiknek vezetőjét üdvözlöi s a polgárság együttműködését ígéri neki. A főispán válaszában örömet fejezte ki a zavartalan együttműködésnek immár beállott lehetőségé fölött s jóakarataról biztosította a várost. A tót nyelven is elmondott beszéd után következett a 25 éves szolgálati érmek átadása *Cserny* Ferenc, *Hojer* Antal, *Juriczky* István,

Metke Ernő és *Prosvicz* Ferenc szakolcai tűzoltók részére. Az átadás alatt a Gvadányi-körvegyeskara a Nemzeti imát énekelte. A közgyűlés után a főispán a kegyuraság és a hitfelekezetek küldöttségeit s az állami hivatalok szokásos tisztelgéseit fogadta. Délben a városi vendéglő nagytermében bankett volt, melyen *Uzonyi* Kálmán dr. v. főjegyző a főispánnak, *Kropácsy* István *Kostyál* képviselőre, *Kostyál* dr. *Okányik* Lajos esperesre, mint egykori politikai ellenfelére, akinek egyénisége iránt tiszteletét jelentette ki, *Craus* főispán a város polgárságára, *Okányik* dr. esperes a szintén jelen volt öt kiténtett tűzoltóra emelte poharát. Délután a főispán a hivatalokat vizsgálta meg a városházán s estefelé kíséretével automobilon elutazott. Este táncmulatságot rendezett a tűzoltók legénysége a nagyvendéglő disztermében.

Tudosító.

Ha Szakolcán a főispán a zavartalan együttműködésnek beállott lehetőségéről beszél, tudni kell, hogy azt az együttműködést senki sem tette ott lehetetlenné, csak maga a főispán és az ő gárdája azáltal, hogy a város jelenlegi képviselőjének megválasztásánál a legbrutálisabb eszközöket használták. Minthogy ezeknek az uraknak a jogtisztelőben egyáltalában nem hihetünk, szinte bizonyos, hogy Szakolcán csak addig lesz meg „az együttműködésnek immár beállott lehetősége”, amíg ott újra képviselőt nem választanak. Mert Nyitra megyében az ilyen együttműködést mindig csak a politikai immoralitás zavarta meg, e tekintetben pedig javíthatatlanok itt az emberek és az állapotok. Még pedig épp azok az emberek, a kik az együttműködésről szeretnek — beszélni.

Külföldi orvosok Pöstyénben.

A természetkutatók és orvosok bécsi kongresszusán megjelent orvosok egy-egy csoportja vasárnapon és hétfőn Pöstyén fürdőt kereste fel. A kirándulókat *Winter* fürdőigazgató és a pöstyéni fürdőorvosok kalauzolták. A vendégek megtekintették a fürdőszigetet és a Vág folyó medrében lévő iszapforrásokat, a Thermia téli fürdő- és szállópalotát, a fizikai gyógyintézetet és a munkáskórházat, ahol dr. *Weisz* Ede vezető orvos előadást tartott ezen a külföldi betegpénztárak által is szívesen igénybe vett jóléti intézményről. Hétfőn délután a Thermia Palace szállóban bankett volt az orvosok tiszteletére, akik hétfőn este hagyták el Pöstyént. A kirándulók *Winter* igazgatónak rendkívül nagy elismeréssel nyilatkoztak a fürdőhely kitűnő berendezéséről.

Jurigákéék zárandoklata.

A Jurigá-Hlinka által szervezett zárandoklat mintegy 1500 emberrel vonult fel a múlt hét elején Vellehradba, a honnét a trencsénmegyei Vág-szikkásra és Nyitraira is el akartak látogatni. A zárandoklatot azonban az ország határán a hatóság, a számos helyen fellépett tüfusz és kolerajárványra, illetőleg veszélyre való hivatkozással felszálta s ennek következtében az említett két helyen tervezett demonstráció elmaradt. A nemzetiségi agitátorok látogatása különféle címek alatt került a híradás közfoglalombába. Szó volt arról, hogy mint történelmi és régészeti társulat fognak megjelenni, a régi szláv emlékek megtekintése céljából! Azután tót nemzeti zárandoklatról beszéltek, a mely 300, vagy más hírek szerint 1000 emberrel jelent volna meg. — Nagyon jó, hogy semminő formában sem mutatkoztak, mert hiába való kellemetlenséget okoztak volna az egyházi köröknek és kompromittáltak volna egy kath. közügyet, melyet vakmerősen kisajátítani törekedtek. Az egész tüntetésnek a kiesztelt indító-okát ugyanis az a híresztelés képezte, hogy a nyitrai egyházmegye a két nagy „tót” szentnek Szt. András és Benedek vértanúknak kultuszát elhanyagolta, azért most ők, a nemzetiségi hithű katolikusok vannak hivatva ennek a kultusznak felújítására. Ez az ámitó beszéd épp olyan tendenciózus valótlan, mint a nemzetiségi demagógok egyéb panaszai és ráfogásai. A nyitrai egyházmegye az ő szent patronusainak kultuszát nem csak nem hanyagolta el, hanem a leghűségesebben ápolja és fentartja. Minden évben, július 17-én ünnepet ül a tiszteletükre, melyen körmenetet is vezet s olyan templomi műnyt fejt ki, a minő csak *elsőrangú* egyházi ünnepnek van előírva. Őrzi és az említett ünnepen a köztisztelőnek kiteszi ereklyéiket. A székeskáptalan pedig, hogy az egyházmegye védőszentjei iránti tiszteletét állandó templomi ékesség által is dokumentálja,

épp most készítette el művészi tökélyű szobrait, melyek a székesegyház egyik legszebb oltárát, a templom legfeltűnőbb helyét fogják díszíteni. Hamis dolgot állítottak tehát a nemzetiségi heceek rendezői, midőn hiveik előtt úgy mutatkoztak be, mint a vallásos kegyelet gondos ápolói, a kik Szt. Andás és Benedek vértanúk kultuszát ki akarják emelni a feledés homályából. Már ez a leleplezett hazugság is mutatja, hogy a meghiusult „nemzeti zárandoklatot” és „archeológiai tanulmányutat” nem becsületes szándékkal rendezték.

Halálozás. Széplaki és endrődi Endrődy

Gyula nyug. főgimn. rajztanár szept. hó 28-án életének 70-ik évében váratlanul elhunyt. A boldogult 36 éven át működött a nyitrai főgimnáziumnál, a hol mint rajzóló művész hírnevet szerzett magának. A festészet terén is kitűnt számos alkotásával, a melyek a műkedvelői szintjét túlszárnyalva, hivatásos készség és ügyességről tesznek bizonyosságot. Sok képe díszíti volt tanítványainak, barátjai és ismerőseinek lakását. Vallásos tárgyú festményei a legjelesebb, jobbára olasz mesterek sikeres imitációja szerint készültek, de az alakok színezésében az imitátor eredeti felfogása sokszor meglepő hatással érvényesül. — Halálát gyászolja özvegye szül. *Rodler* Berta, leánya *Helén* férj. dr. *Jambrikovics* Lászlóné, fia *Leó* m. kir. honvédfőhadnagy, nővére *Helén*, özv. horai *Horánszky* Adolfné és nagy kiterjedésű rokonság. Temetése szept. hó 30-án ment a zabor-úrvölgyi gyászházból. A végtisztességen a főgimnázium tanári kara, ifjúsága és nagy számú gyászoló közönség jelent meg.

Hoffmann Alajos gázlósi plebánus f. hó 27-én, 46 éves korában, hosszabb szenvedés után, Gázlóson elhunyt. Temetése f. hó 29-én ment végbe, a környék élénk részvételével.

Nyugodjanak békében!

Kritika egy színházi kritikáról.

A múlt év elején történt, hogy *Deák* József szerkesztő lapjában, a „Nyugatmagyarországi Napló”-ban éles kritikát gyakorolt *Fodor* Zsiga bankhivatalnok színházi kritikái felett. Többek közt azt írta *Fodor*ról, hogy kötetekre menő hülyeségeket halmozott már föl színházi referádaiban. *Fodor* sajtóperit indított *Deák* ellen. Szeptember 18-án foglalkozott az ügygel a pozsonyi esküdtbírószág. Az esküdtzék arra az állápontra helyezkedett, hogy a kritika jogos volt és *Deák*ot dr. *Feitscher* Oszkár ügyvéd védőbeszéde után a vád alól felmentette.

A magyar diákcserkészet.

A magyar diákcserkészet ügye már belekerült a nyilvánosság forgatagába. A nagyközönség pedig a parton áll és néz. Egyelőre semlegesen hallgat. Csak szórványos kiáltások hallhatók itt is, amott is. Ez az újságírók hangja. Hangolni akarják a partonállókat pro vagy kontra. Most úgy látszik, inkább kontra, mint pro. Legalább a budapestiek közül egynemelyeknek ellenszenve tagadhatatlan. Azt firtatják folyton: mi az esetlen, mi a szerencsétlen, mi a nevetésges rajta. Hogy csak rövid félesztendő alatt micsoda bámulatos, friss erőforrásokat fakasztott a cserkészet a magyar ifjúság lelkében, arról nem akarnak tudni. Az a hő ohajuk, bár csak hozzácsapódna az egész valami főigazgatói szellőhöz vagy belesodródna egy miniszteri rendelet charibdisébe. Miért mérészt az élet eleven folyamára ráereszkedni olyan örömmel, bátran és üdén e közéleti irástudók és publikánusok előzetes tudomása és engedelmé nélkül, mikoron ők bélik a nagy nyilvánosságot.

De a magyar szülőknek és pedagógusoknak bízniok kell annyira gyermekeik egészséges életosztónában, hogy azok is legények akarnak lenni a gáton és ha a cserkészet eszméje éppen ez életosztónóknél fogva ragadta meg őket, hát az annyira nem baj, hogy éppen megfordítva: ennek igaz szívvel örülhetnek még akkor is, ha egy pár későn kelő budapesti újságírónak rossz a mája és keserű a szája.

Mert a legelső gondolat, a mit mi a cserkészetben kitűnő lelkesedéssel üdvözölhetünk éppen az: hogy páratlan korrelációja van az ifjui lélek legnemesebb életosztóneihez. Eppen nekik való. Eppen értük van. Egész valója izig-vérig a diáklekületnek az észletje, nemesítője, szószólója. Az ő hangjukon beszél hozzájuk, az ő álmaikat realizálja, az ő aspirációikat hordozza, az ő értelmi, erkölcsi,

fizikai erőket állítja nekik való munkába. Ifjú tudás, erély, fantázia, poézis, művészet, találékonyság, szociális érzés, ügyesség, izomerő mind-mind új életre ébred, mert megtalálja a természetének megfelelő elhelyeződést és munkateret. Repeső-verseny indulása ez a kénytelen helyzetüknél fogva sokszor korlátok közé szorult leggyönyörűbb ifjú erőknél. Igen! A leggyönyörűbbeknek, mert az ifjúságnál ez nem frázis, hanem szent valóság. Mi még alig is sejtjük, hogy a szunynyadó szüzi energiáknak micsoda telepe az ifjú lélek. Nem hiszünk benne. Pedig ez a nem hívés is éppen olyan gyatra és erőfő, mint minden hitetlenség, és öl. Aki velük él és komolyan veszi őket, annak nem kell ezt bizonyítani, mert tényeket lát maga előtt. Ime csak egyetlen példa.

Ez idén a Vágon két hétig tanyáztunk tutajokon a víz hátán. Százan voltunk. Másodikos gimnazistától egyetemi hallgatókig vegyesen voltak a fiúk. Es csináltunk ott, távol a kulturától, egy egész külön világot és kitöltöttük azt sajátos ifjú szellemmel, örömmel, vigassággal, türelemmel, fáradsággal, ügyességgel, felelősséggel, becsülettel. Es ez a kis diákállam ezzel a legsajátabb erővel átúszott az örvényeken, megküzdött szakadó esőkkel, rohanó árral, vak éjszakákkal, viharokkal, ködökkel és nem lett beteg, nem fáradt ki és nem ásitott az unalomtól és nem lógatta az orrát. Es senkinek sem volt terhére. Ellenben örült, aki látta. Es mikor szét kellett mennie, a meghatottság könnyei rezegtek a szempilláikon a kedves tutaj-polgároknak és még a kemény deszka fekhely is édes emlék gyanánt él mindannyiuk lelkében. —f.

Elismerés egy tanítónak. Blahó Gyula, az érsekújvári r. k. népiskola tanítója 40 éves működés után október 1-jével nyugalmra vonult. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ezen alkalomból a tanfelügyelő útján elismerését fejezte ki azért a hazafias, lelkiismeretes és eredményes működésért, melyet Blahó Gyula hosszú tanítói pályáján kifejtett.

A hercegprimás a magyar iparrért. A selmecbányai templomberendezési műintézet részvénytársaság küldöttsége gróf Wilezek Frigyes főispán vezetésével szept. hó 16-án tisztelt dr. Csernoch János hercegprimásnál és támogatását kérte abból az alkalomból, hogy a részvénytársaság most bocsátja ki az egymillió részvénytőkből a második részt. A hercegprimás válaszában kijelentette, hogy tudja, hogy a templomberendezési cikkekért évente több millió korona megy külföldre, tudja, hogy Selmecbányán az állami fémházat hanyatlása folytán új ipart kell teremteni, hogy a népek munka jusson, tudja, hogy hazafias kötelesség a hazai ipart támogatni s hogy eme műintézetbe olvadtt Krause-féle üzem eddig is megfelelt hivatásának, ennek folytán ő, úgy mint már kalocsai érseksége alatt is, ezentul is szívesen fogja támogatni a legmesszebbmenő módon ezt az új intézményt.

Csöd. Az aranyosmaróti kir. törvényszék Vollmann Ferenc brogyáni lakos ellen csődöt nyitott. Csődötmegegoodnokká dr. Znamenk István, helyettesévé pedig dr. Wildmann Jenő aranyosmaróti ügyvédek rendeltettek ki.

A gazdák és az alacsony buzaárak. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos lapjának, a „Köztelek”-nek júliusi első számában a várható gabona árak alakulásáról szólva, azt írta, hogy az idei értékesítési időszakban a gabonaárak nem alakulhatnak úgy, mint rendes viszonyok között, vagyis hogy az akkor már nyilvánvaló kedvezőtlen terméskilátások dacára is a gabonaárak nem emelkedhetnek oly mértékben, mint ezt a rendelkezésre álló készlet indokolná. Kifejtette akkor a gazdák lapja, hogy különösen a pénzpiac helyzete az, ami ezt a rendelkezést előidézi. De hogy a gabonatőzsde annyira természetellenes politikát fog úzni és hogy a bessz hetek óta tartó tozódása a mai fokot elérte, arra a gazdák nem számítottak. Mert ami a tőzsdén ma folyik, amidőn a gabonatermés minősége a legkritikusabb,

amidőn a csírás, dohos és nedves buza nem ritkaság és a termelt mennyiség sem áll távol az inséges esztendők mennyiségétől, igazán érthetetlennek tartják a gazdák körében, hogy miként tudja a tőzsde a gabonaárakat egyre alacsonyabb színvonalra szorítani. Gazdakörökben a budapesti tőzsde politikája a lehető legnagyobb ellenszenvet kelti és ez a helyzet szerintük nem is maradhat állandó, mert tartahatatlannak az az állapot, hogy a buza ára úgy szólnán hetenként esökkenjen 20—30 fillérrel, amikor a közös vámterület buzatermése, illetve buza- és rozstermése az idén még az utolsó tiz esztendő átlagát sem üti meg és midőn tavasszal minden valószínűség szerint a buza-behozatal elkerülhetetlen lesz.

Iskola felavatás. Nagyszabású ünnepély keretei között folyt le a vágmedencei r. k. iskola felavatása szept. hó 28-án. Közel 30 ezer korona költségen építette fel Vágmedence község Bubernics Mihály plébános ügybuzgalma folytán 3 tantermes, nagy modern — városba illő — r. k. iskoláját. A felavatást Jedinek Tivadar vágdebrői esperes-plébános végezte. E helyen említjük meg, hogy a vágmedencei fogyasztási szövetkezet építette fel az országút és az iskola közötti vashidacsát, s ugyancsak ugyanezen plébános szorgalmazása és utánjárásával vagy 10 ezer korona költségen átépítették a 3 tanterő lakásait is. Itt az iskolaügy 30-50 évre meg van oldva.

Az Élet c. szépirodalmi képes hetilap okt. 5. számában Török Gyula folytatja „Zöldkőves gyűrű” c. regényét, elbeszéléseket találunk Kádár Lehelről és Zöldi Mártontól, verseket Sik Sándortól, Kosztolányi Dezsőtől és Franyó Zoltántól. Ezenkívül Radányi Kálmán befejezi tanulmányát az irodalmi renaissance-ről, Fülep Lajos cikket írt a montecassinói bencések művészetéről. A rendes eleven rovatok, irodalmi kritikánk egészítik ki az Élet legújabb számát.

Cégek kiegyezése. A holiési Gaydushek-féle bukással érdekelt holiési Hecht- és várközi Neuer-cég hosszas tárgyalások után kiegyezett hitelezőivel. Az egyezség értelmében bizonyos fizetési kötelezettségek ellenében tiz évi időtartam áll az érdekelt cégek rendelkezésére a követelések teljes kiegyenlítéséhez. A tárgyalások folyamán több váltóalírási ügyet is sikerült teljesen és véglegesen tisztázni. Így a még fennálló követelések és egyéb ügyek már csak a Gaydushek-Testvérek részéről várnak elintézésre.

Villamos világítás Bánban. Trecsén-Baán község egy Kellermann nevű kecskeméti vállalkozóval egyezsége kötött, melynek értelmében ez villamos világítási telepet fog létesíteni Bánban, mely már a jövő tavaszra elkészülne.

Diákok tanulmányútja. Az érsekújvári gimnázium 3. és 4. osztályának vagy 80 tanulója szept. 24-én kirándulást tett Pozsonyba. A diákok, akiket dr. Hoós Ferenc, Mrenna József és Bauer Ede tanáraik vezettek, a Vaskutaesknán voltak, ahonnan a Zergehegyen át tértek vissza Pozsonyba. Másnap dél-előtt a várromot és a város egyéb nevezetességeit tekintették meg. Utjukban Mann Károly városi tanácsos és Schöff József gimnáziumi tanár kalauzolták.

A gazdasági munkások biztosítása. A földművelésügyi miniszter utasítást küldött a főispánhoz, hogy figyelmeztessék a végrehajtásra hivatott hatóságokat és a községi közegeket, miszerint írják össze az összes gazdasági cselédeket és gazdaságban alkalmazott szegődményes iparosokat 120 filléres balesetbiztosítási hozzájárulási díj kivetése céljából; úgyszintén jelentsék be az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatóságához az összes gazdasági gépmunkásokat, illetve az összes gazdasági gépeket.

Tanítók Fürdője R.-T. megalakulása. A hazai tanítószegély- és nyaraló helye szervezése érdekében előbb indított, s úgy a tanítószegély, mint általában a nagyközönség részéről a legmelegebb pártfogásban részesített mozgalom, mint illetékes helyről értesü-

lünk, igen szép eredménnyel, befejezés előtt áll, amennyiben az ezen intézményt létesítő: Tanítók Fürdője Részvény Társaság ez évi december hó 27-én, minden kétséget kizárólag megalakul.

Biztosítják ezen sikert egyrésztől az eddigi részvényjegyzések tekintélyes létszáma, másfelől, a megvételre és további kiépítésre kijelölt székelyudvarhelyi Szejke Fürdő eladó tulajdonosaival létrejött azon megegyezés, hogy hogy a fürdő vételáráig esetleg még fennmaradó részvényeket eladók le fogják jegyezni és hogy jogot adnak továbbá a 45 holdnyi fürdői területből, örök áron eladandó 100—200 négyszögöles villatellekre való parcellázásra. A 26 koronába kerülő, és 2 koronás havi részletekben is, az Udvarhelymegyei Takarékpénztárba Székelyudvarhely fizethető részvényekből még jegyezhet, nemkülönbön a villatellekből is foglalhat le bárki, tetszése szerinti mennyiséget Gyerkes Mihály ig. tanítónál Székelyudvarhely.

Ajánljuk ezen értékes, társadalmi mozgalmat, mely követendő példaadás a többi fürdőink fejlesztésére is, úgy a hazai össztanítószegélynek, mint a más foglalkozású körben dolgozó nagyközönség minden tagjának, testületnek, helyi alakulatoknak meleg pártfogásába, mielőbb megnyilvánuló élénk támogatásába.

Sport. Az „Érsekújvári Sport Egyesület” október hó 1-én a főgimnázium tornatermében a következő óra-beosztással kezdte meg a téli működését: Hétfőn és pénteken este 6—8-ig torna; szerdán és szombaton este 6—8-ig vívás; kedden és pénteken 5 órától svéd torna a hölgyek részére. Október 15-től kezdve a kis gyermekek (5—10 évesek) részére svéd torna gyakorlatokat fog tanítani Czárán Dániel főgimn. tornatanár.

Az ipartestületek reformja. A kereskedelemügyi minisztériumban az ipartestületek reformjával foglalkoznak, különösen az ipartestületek pénzügyi és ellenőrzését akarják szabályozni. A kereskedelemügyi miniszter e tárgyban szaktanácskozást hív össze és tekintettel arra, hogy az ipartörvény előkészítése még mindig kezdetleges stádiumban van, az ipartestületek reformja meg fogja előzni az ipartörvény módosításáról szóló javaslatot. A szaktanácskozáson részt fognak venni a kamarai titkárok, valamint a nagyobb városok ipartestületeinek elnökei is.

Új huszszkoronás bankjegyek. Szeptember végén az Osztrák Magyar Bank új huszszkoronás bankjegyekkel lepté meg az országot s a most forgalomban levő bankókat október hó 1-től kezdve lassan-lassan kivonják a forgalomból. Az új papírpénz ugyanolyan nagy, mint elődje, a mostani huszszkoronás bankó; de az új bankó meglehetősen tarka, amennyiben eltérőleg a mostanítól, mindkét oldala különböző színű. A magyar oldalát tarkára, a német oldalát pedig kékre festették.

A világ termése. Az olasz nemzetgazdasági intézet jelentése szerint Bulgária buzatermése 16.500.000 q., Franciaországé 87.833.000 q., Magyarországé 45.362.000 q., Olaszországé 57 millió q., Romániáé 24 millió q., Kanadáé 57.425.000 q., az Egyesült-Államoké 205.078.000 q.

Az augusztusi kimutatásban említett országok összes buzahozama Románia, Kanada és Franciaország hozamával együtt 906 millió métermázsa.

Az előrelátható rozstermés Poroszországban 93.385.000, Franciaországban 12.555.000, Magyarországon 14.226.000 q. Az augusztusi kimutatásban említett országok összes hozama Franciaországgal, Romániával és Kanadával együtt előreláthatólag 6 millió q. Romániának előreláthatólag 6 millió métermázsa árpája lesz és az előrelátható kanadai árpatermés 9.675.000 métermázsa irányozható elő. Az augusztusi kimutatásban említett országok összes hozama Romániával és Kanadával együtt 267 millió métermázsa. Poroszországban az előrelátható zabtermés 62.341.000, Romániában 5 millió, Kanadában 60.969.000, az Egyesült-Államokban 154.730.000 q. Az augusztusi kimutatásban említett országok összes hozama Romániával és Kanadával együtt 497 millió métermázsa. Bulgária előrelátható tengeritermését 11.500.000 q-ra, Magyarországtól 46.930.000

Olaszországot 25 millió q-ra becsülik. Az Egyesült-Államok tengertermését 5,597.178 q-ra becsülik. Bulgária, Spanyolország, Olaszország, Japán, Tunisz, Magyarország, Svájc, európai Oroszország és az Egyesült államok összes tengertermése 703 millió q-ra becsülhető.

Olaszország előreláthatólag 4,500.000 q rizst fog szállítani, míg Japán rizstermése előreláthatólag 75,221.000 q rizst fog termelni.

Az osztrói róm. kath. iskola felszentelése. A krakoványi plébániához tartozó Osztró községben szept. hó 28-án fényes ünnepség keretében tartott meg az ujonnan épült róm. kath. iskolának a megszentelése. Az ünnepségen részt vett az egész környék lakossága. A szentelést Bieliczky Juszti t. kanonok esperes-plébános végezte a papság segítségével. A szentelés után a szertartást végző t. kanonok az iskola előtt felállított szőszéken az egybegyűlt nagyszámú közönséghez gyönyörű, eszmékben gazdag beszédet intézett, amelyben esetelte az iskolának fontosságát vallási és kulturális szempontból. Az iskola felépítése körül legtöbb érdemet szereztek Markovics Mihály, a község szeretett plébánosa és Bieliczky Juszti t. kanonok. — Osztró község mintaképpül szolgálhat az áldozatkészség dolgában. Négy év előtt 30,000 korona költséggel saját erejükből minden anyagi támogatás nélkül felépítették templomukat s alighogy ezt kifizették a helybeli plébános buzgólkodása folytán létesítették a róm. kath. iskolát, jelét adván a vallási és kulturális intézmények iránti nemes érzéküknek.

Vigyázatlanúság. Estlinger Károly vasöntősegéd a napokban egy ócska főrgőpisztolyhoz jutott. A fegyvert szept. hó 28-án próbálta ki a pár-utcai réten. A próba azonban balul ütött ki. Egy eltévedt golyó Estlingert megsebezte. A sérülés azonban csak könnyebb természetű.

Lopják a szőlőt. Ahogy piacra kerül ősszel az első szőlőfűrt, a szőlőlopások kezdeteket vesznek Zoboron. Nincs az a szőlőkert, amelyből dézsmát ne szednének. A csőzök csak elvéve érnek tetten egy-egy szőlőtolvajt, de nagyobb részük szabadon garázdálkodik. Ezen bajokon természetesen egyhamar nem lehet segíteni. Szőlőérés idején meg kellene kétszerezni, sőt háromszorozni a hegyőrök számát, de a hegyközség kasszája nem bírja el az ezzel járó terheket. — Az első szőlőtolvaj, akit ezidén tetten értek, Ivancsik Mihály zobordarászi lakos. Funezik János hegyőr Simkó Antal szőlőjében csipte el.

Feljelentett cselédszerzők. Stefcsek Gyula és Steiner Adolf nyitrai lakosok üres óráikban cselédközvetítéssel is foglalkoznak, holott erre hatósági engedélyük nincsen. A minap Gábor József napszámot elszerződtették Simkó Albert zobordarászi birtokoshoz. Simkó közvetítési díj címén 6 koronát fizetett nekik. A napszámot azonban mai napig sem jelentkezett szolgálattételre. Simkó erre visszakérte a közvetítési díjat. A közvetítők állítólag hallani sem akartak a pénz visszafizetéséről. Az ügy a rendőrség elé került.

Elfogott óratolvaj. Szept. hó 29-én történt. Egy ismeretlen asszony benyitott Löwy Adolfné rőfőskereskedésébe és ruhakelmét kért. Löwy né több vég kelmet tett eléje. Az asszony addig válogatott bennük, míg egy alkalmas pillanatban el nem esente az állványról Löwy Adolf zsebőráját láncostúl. Aztán, anélkül hogy valamit vásárolt volna, elpárolgott az üzletből. Löwy né amint észrevette az óra hiányát nyomban jelentést tett a lopásról a rendőrségen. Az egyik rendőr sorra járta a zálogházakat és Kohn zálogházában sikerült is elfognia a tolvajt. Amint ugyanis a zálogházból kifelé tartott, az udvaron gyanus viselkedésével magára

vonta figyelmét egy kis csomagot takargatott asszony, akiben egy rovott multú, lopásért már 8 napi fogházra elítélt egyént, Iván Tódornét vélte felismerni. A rendőr a csomagot felbontotta. Egy nikkal zsebőráját és egy láncot talált benne. Az asszony erősen állította, hogy a holmi férjé, de Löwy nével való szembesítés után kitént, hogy az óra és a lánc lopott jószág, melyet Ivánné a rőfősüzletben esent el. A rendőr az asszonyt letartóztatta, az órárt és a láncot a rendőrség bűnjelként őrizet alá vette.

Betöréses lopás. Zachar Károly szobafestősegéd, ki Frischer Mór és fiai cég lakóházának kifestésével volt megbízva, szept. hó 26-án éjjel az üzletajtó betörése után behatolt a cég utcai kimérésébe és Braun Simon kárára elemelt egy üveg eseresnyepálínkát, majd az üveg tartalmát a padlóra kiöntve, a palackot borral megtöltötte és azt egy éjjeli mulatóba vitte. A szomszédos helyiségben elemelt egy bádogedényt teli finisszel és egy pár viseltes papucset. Braun feljelentésére a rendőrök Zachart előállították, ki hosszas tagadás után végre beismerte tettét.

Leégett szeszyár. Schwarz Manó nemeskürthi földbirtokos szeszyára f. h. 2-án leégett. A kár biztosítás révén megtérül.

Kóbor kutya garázdálkodása. Egy kóbor kutya szept. hó 28-án behatolt Streihamer Antal sindolka birtokos istállójába és ott öt borjút véresre mart. Az ebet lelőtték. Mint-hogy veszélyes látzata forog fenn, a hatóság a környéken tartózkodó összes ebek összefogdosását elrendelte. Cseres ispán az intézkedésnek ellenszegült és kutyáját elzárta. A hatóság emiatt megindította ellene az eljárást.

Tűz. Szakoleán f. hó 26-án tűz ütött ki a városi régi vágóhídi épületében, melynek elülső része már régebbi idő óta lakásul szolgált. Bár az idő szeles volt, a tűz terjedésének sikerült gátat vetni s a szomszédok házai és csürei épségben menekültek ki a bajból.

Vicsápapátni meg 28-án éjjel volt tűz. Satkay gazdának lakóháza teljesen leégett.

A pénzkölcsönzés új módja. Petrács Károly 22 éves morvaöri péksegéd, ki Germány helybeli pékmester sütődéjében volt alkalmazva, szept. hó 23-án a piacon felkereste szállásadónőjét, özv. Matulay Antalné süteményelárúsitónőt és azon ürügy alatt, hogy ruhát meg kívántani, elkérte lakása kulcsát. Petrácsnak, amint hazaért, első dolga volt az asszonynak megtakarított pénzeeskéjét felkutatni. A ládában bukkant rá. Az összeg 35 koronát tett ki. A pénzt magához vette és munkakönyvének hátrahagyása mellett megugrott. Mikor az asszony hazajött, a lakást nyitva találta. Az asztalon pedig egy zártlevelezőlap az állt, hogy 35 koronáját rövid időre tudtán kívül kikölcsönözte, de mihelyt alkalma nyílik, megtéríti. Addig tartsa zálogban munkakönyvét. Az asszony a levelet és a munkakönyvet elvitte a rendőrségre és a magáról megfélekedezett fiatalembert lopásért feljelentette.

Gyilkosság. Borzalmas gyilkosság történt mult héten Királyi községben. Lenés János gazdát dorongokkal agyonverték a gyermekei. A gyilkosság elkövetésére az indította őket, mert attól tartottak, hogy apjuk, ki nap-hosszat dőzsölt a koresmában, elissza minden vagyonukat. Lenésést különben izgága, erőszakos embernek ismertek a faluban. Ifj. Lenés és nővére a gyilkosság elkövetése után önként jelentkeztek Nyitra az ügyészségnél.

Baleset. Bartha Gyula csapláros segédkezni szokott vágfarkasdi rokonának a koresmában. Mult hétfőn gyertyafénynél dolgozott a raktárban a szeszes hordó mellett és munka közben oly szerencsétlenül esett ki kezéből a gyertya, hogy ruhája tüzet fogott, melytől a csapláros súlyos égési sebeket szenvedett. Beszállították az érsekújvári kórházba.

Meglopott kötéláncosok. Vágfarkasdi községbe minap kötéláncosok érkeztek és ponyvából sátrat rögtönözve egy este kevés számú nézőközönség előtt előadást tartottak. Másnap reggelre kellemetlen meglepetés érte a mutatónyosokat. Éjjel ugyanis ismeretlen tettesek levágtak és elloptak a ponyvából mintegy 10 méternyi darabot. A meglopott szegény emberek levetten távoztak Vágfarkasról.

Cigányok a vidéken. Nyitra környékén és a közeli falvak határában egy idő óta feltűnően sok kőboreigány tartózkodik, kik állandóan veszélyeztetik a közbiztonságot. A baromfi és egyéb lopások a vidéken napirenden vannak. Hogy Fáraó ezen enyveskező ivadéka a zord időjárás beálltával Nyitra város mellékutcait is megtisztelik látogatásukkal, több mint bizonyos. A rendőrség hír szerint minden lehető el fog követni, hogy a veszélyes népséget a várostól távol tartsa.

A blaumontag vége. Németh János a nyitrai vasuti állomás bővítési munkálatoknál alkalmazott munkafelügyelő, e héten a vasárnapi munkaszünetet a hétfői nappal is megtoldotta, a minek aztán meg is adta az árát. Mámoros fővel elaludt a vendéglőben. Egy szemfüles tolvaj felhasználva az alkalmat, 310 korona pénzt kilopta zsebéből. Hogy ki volt a tolvaj, mai napig sem tudja, mert a megejtett rendőri nyomozás nem vezetett eredményre.

Elgázolás. Nyipesa József Klein Nándor szelezsényi birtokos kocsisa, szeptember 30-án délben az Erzsébet-úton fogatával elgázolta Vodni János városi kocsis feleségét. Az asszony mindkét lábán súlyosan megsérült.

Karambol az országon. Sch. R. nyitrai mechanikus ördögös autója e hó 1-én ismét megbokrosodott és neki szaladt Gyuriga János vesztenieci lakos járművének. Az összeütközés következtében Gyuriga szekere csaknem teljesen tönkre ment. A kárt 160 koronára becsülik.

Megbokrosodott lovak. Duchony Péter és Mészáros István lapásgyarmati lakosok szeptember 26-án kétlovas fogatukat őrízetlenül hagyták. Távollétükben a lovak megbokrosodtak és vad száguldással tovairamodtak. Utközben összeütköztek Krajcsovic József békocsis fogatával és a kocsit megrongálták.

Közgazdaság.

A Nyitrai megyei G. E. tejjel-őrző szakosztálya szeptember hó 15-én közgyűlést tartott, amelyen jelen voltak: gróf Esterházy Jánosné, Czobor Béla, Jókay Géza, Gajdásy Jenő, Bárány Pál tagok és Sándorházi Lajos egyesületi titkár.

Az elnöki teendőik ideiglenes végzésével megbízott Czobor Béla elnöki megbízatása véget érte, a közgyűlés őt újlag elnökké megválasztotta. Megválasztották alelnökké Jókay Gézát, választmányi tagokká pedig Bárány Pál, Hegedűs Kálmán, Elek Henrik és Herczmanszky Imre egyesületi tagokat.

Czobor Béla megköszönte a bizalmat, az ülést megnyitotta és bejelentette, hogy Erdélyi Mihály személyében sikerült egy tejjel-őrzőt a tejjel-őrzésére megfogadni, aki

BEJEGYZETT
SZÓVÉDJEGY
'Ferrenit'

'FERRENIT'

BEJEGYZETT
SZÓVÉDJEGY
'Ferrenit'

asbest-tetőfedő palagár Kramer Adolf és Fiai, Nyitra.

83. 23-52.

Ajánlják gyártmányaikat az érdekeltek figyelmébe.

A 'FERRENIT'-PALA szilárd, tűz-, vihar- és fagyellentálló.
Teljes tetőbefedéseket vállalnak, mintával és előnyös árajánlattal készséggel szolgálnak: **Kramer Adolf és Fiai** tetőfedő-pala gyárosok **Nyitra.**

állását október 1-én el is foglalja és működését megkezdi. Ugyiszintén bejelentette, hogy a már letárgyalt ügyrendet a földművelésügyi miniszter jóváhagyta. Nemkülönböztetve elfogadta a szakosztály a jóváhagyott alapszabályokat és a tejjellenőrel kötött szerződést is.

Elnök bejelentette, hogy eddig 9 uradalom - 365 drb. tehenet jelentett be, ellenőrzés végett ezek a következők: gróf Károlyi Lajos 100 drb. Tótmegyer., Elek Henrik P.-Keresztur 40 drb., Czobor Béla Sarlókajsza 75 drb., Bárány Pál Tekenyös 25 drb., Jókay Géza Leheny-pa. 20 drb., Zépy-Vogronits Ödön Nyitraszeg 35 drb., gróf Esterházy Jánosné 20 drb., Erdődy Imre gróf 40 drb., Herczmánszky Imre Üzbég 10 drb.

A szakosztály felkérte Czobor Béla elnököt és Sándorházi Lajos titkárt, hogy a tejjellenőr részére az ellenőrzés tervét osszák be.

Gajdatsy Jenő és Czobor Béla indítványára elhatározza a szakosztály, hogy a tagsági díjak legkésőbb november 1-ig befizetendők.

Végül a szakosztály megbízta Sándorházi Lajos egyesületi titkárt, hogy a földművelésügyi minisztériumot keresse meg ingyenes fülbélyegző adományozása iránt, valamint megbízták az egy. titkárt a szükséges nyomtatványok beszerzésével is.

Csodás szüreti eredmény. A termés biztos fokozása legcélszerűbben állati trágyákkal érhető el és nevezetesen a kőbányai szárított hizósértés trágya bizonyult igen előnyösnek és olcsónak. A szárított sertés-trágya a legdusabb állati táplálék alommentes trágyája és így egész mennyiségében trágyaanyagokat tartalmaz. Száraz állapotba van hozva, s így vasuton, mint kocsi-val a helyszínrre zsákokban olcsón szállítható és kényelmesen elszórható. A szárított kőbányai hizó sertés trágya csodás eredményeket szolgáltat nemcsak kalászos és kapás növényeknek, de szőlő, dinnye, gyümölcs- és konyhakertek termését *több mint kétszeresre növeli.* A kőbányai szárított hizó sertés-trágya hatása mindig teljesen biztos. Kimaradhatatlan és gazdaságossága abban rejlik, hogy mindaz, amit a növény rögtön az első évben belőle fel nem használ készletként megmarad a földben. Mintegy elraktározva, ebből magyarázható a szárított sertés-trágyának sokszorosan bebizonyosodott három éven át tartó utóhatása. — Sokszorosan megfigyelték, hogy a kőbányai szárított hizó sertés-trágya a növényt megerősíti és így ellentállóvá teszi mindenféle növényi betegségekkel szemben. A kőbányai szárított hizó-sertés-trágya foszforsav, káli és nitrogén tartalmánál fogva teljes trágyázásra alkalmas, emellett szerves trágyaanyagokat tartalmaz. És épp e szerves trágyaanyagok tenyésztései azoknak a baktériumoknak, amelyek a levegő nitrogénjét a növény számára megkötni képesek. Ilyen módon a gazdák ingyen jutnak a szükséges nitrogén trágyához. A szárított kőbányai hizó-sertés-trágyát egyes-egyedül a Budapest Kőbányai Trágyaszárítógyár, Bosányi Schiet-rumpf és Társa, Budapest, IV. Üllői-ut 21. gyártja. Tizenöt éves tapasztalat és a gazdák elismerő levelei alapján az a legelőnyösebb terméseredményekről számol be és a levelek másolatát közjegyzőileg hitelesítve *ingyen* meg is küldi bárkinek, aki ezért a gyárhoz fordul.

Szüret előtt. Most, mikor tőkén érik a gerezd, most gondoskodik a gazda borprésekről és szőlőzúzókról. Ma már igen praktikus és olcsó eszközök állnak a gazda rendelkezésére. Bächort Rudolf-Melichár Ferenc Express nevű szőlő és gyümölcs sajtói és szőlőzúzó régi kedvencei a szőlőtermelőknek. A legtökéletesebb kivitelben, legkitünőbb anyagból, olcsó árak mellett kaphatók ezek. Magyarországi vezérképviselő: *Szűcs Zsigmond*

Budapesten, VI., Teréz-körút 26., ahová bizalommal fordulhat minden gazda és ahonnan készséggel küldenek mindenkinek árjegyzéket. Az Express nevű præs és zúzó egyszerű, könnyen kezelhető, nagy munkát teljesít és olcsó. Kérjen árjegyzéket.

Irodalom.

Áhitat könyve. Irta: Platz Bonifác dr. A művelt katolikus közönség régi vágya nyert ezzel az imakönyvvel kielégítést. Mindenfelől panaszokat hallottunk, hogy az értelmi osztály lelki szükségleteiről senki sem gondoskodik annyi körültekintéssel, amennyit e fontos ügy tényleg megkövetel. Elhatározta tehát a Szent István-Társulat, hogy segít a bajon és felkérte a hírneves cisztercita tanárt: Platz Bonifác dr.-t, hogy egy a művelt közönségnek mindenképen alkalmas imakönyvet szerkeszteszen. A tudós, lángelkű pap úgy fogta fel ezen misszióját, amint azt Krisztus szíve szerint való papnak fell kell fognia. Nem sajnált időt, fáradságot, hogy megbiztatásának lelkiismeretesen megfeleljen. Nem kölcsönvett, hanem a szerző lelkéből irt elmékedő imádságok, melyek szent vallásunk igazságainak alapján szárnyaló gondolatokkal vezetnek a hívő szívet a keresztény élet utain föl a magasba: Mindenki megtalálja e könyvben azt, amit lelke óhajt, de főleg megtalálja Istent, akire e könyvnek minden sora, minden szava irányul. Az *Áhitat könyve* tehát útjára indul, hogy elvezessen mindenkit Istenhez, aki óhajtja és szeretni akarja őt.

Megszerezhető a Szent István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Keeske-méti-u. 2.) és (Szeged, Károly-sz. 10.).

Ara egyszerű papíron vászon és különféle bőrkötésben 2-50—12 korona; finom japán papíron vászon és különféle bőrkötésben 4—14 koronáig.

Igen tisztelt Nagysád!

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a mostani bécsi bevásárlás alkalmával sikerült nekem különféle minőségben és dús választékban a legutolsó parisi divatnak megfelelő

női kalap raktárt

nagyon mérsékelt áron megszerezni. Szíves pártfogását kéri

Spanyár A.

120 10—0 **Telegdy-utca 4. szám alatt.**

Szentgyörgyi Gusztávné

Női kalap divatterme

Nagytapolcsány, Bölgyényi-u. 23.

143. 2—5.

ALAPITTATOTT 1869. ÉVBEN

NYITRAI NÉPBANK MINT RÉSZV. TÁRS.

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, lesz mitől váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; *telvilgositással* szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről. 1. 12. **Az igazgatóság.**

SZÉKHÁZA VÁROSHÁZTÉR 3.

16848/1913. polg. szám. Kiadmány.

HIRDETMÉNY.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által a sarló-kajszai vasuti állomás kibővítéseinek céljaira Molnos község határából elfoglalt területek kártalanítása céljából az eljárást folyamatba tette, — a kártalanítási eljárás fogantatására határidőül Molnos község bíró házához 1913. évi október hó 15. napjának délelőtti 9 óráját tűzte ki, s erre az érdekeltek felé s a netán egyébként telekkönyvileg érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Nyitra, 1913. évi szeptember hó 16-ik napján.

A kir. törvényszék, mint polgári bíróság. Kiadta: Nyékhegyi s. k. törvsz. elnök. Havas s. k. előadó.

A kiadmány hitelűl: **KRAJCSOVICS,** kezelő.

142 2—3.

Négy középiskolát végzett keresztény fiút gyakornoknak felvesz 96 13—0

Huszár István könyvkereskedése Nyitra.

BUTOROK

legolcsóbban óriási választékban csak:

Háló-, ebédlő-, uriszoba és vendégszoba mindennemű styl- és minőségben van raktáron. Száraz anyagból, kitünő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy- és szilfából művésziesen kiállított, divatos legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig kaphatók. — Saját, jól berendezett kárpitos-műhelyemben a legdivatosabb kárpitos és díszítési munkák izlésesen előállítatnak. 57. 27—41.

BUTORAIM

Vajda J. megnagyobbított butorraktárában kaphatók, Nyitra, Pár-utca 22. szám alatt.

18-182

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, címádkat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

13. 38-52.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Nemes hegyi ojtvány csemege szőlő

francia fajokban
édes és zamatos
**5 kilós posta-
kosarakban**

gondos csomagolásban, bármely postállomásra mérsékelt áron szállítok, valamint üres szőlőkösarak nálam mérsékelt áron beszerezhetők. ::::

PÉCS EDE, NYITRA
kereskedő és szállóbirtokos.

92. 21-52.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Nem lesz többé nedves lakás! Nem lesz többé nedves pince!

mert a „BIBER” abszolút vízhatlan szigetelő lehetővé teszi mindennemű nedves és víz-állásos helyiségek tökéletes szárazsá tételét.

Megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is. ::::

„BIBER”

-rel bármely kőműves végezhet szakszerű és tartós szigetelést. ::::

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad a „BIBER-MŰVEK” egyedárusítója:

**Bäck Márk és Fiai, Nyitrán,
fakereskedő cég.**

123. 9-10

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon
70-01.

Velencei és üveg mozaik
intézete

Telefon
70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

8. 40-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljaujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Köhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

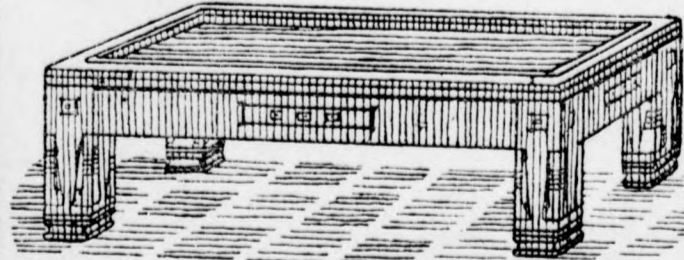
Szines mintarajzokat díjmentesen küldök. :::: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségmentesen a helyszínre utazom.

Aranyéremmel kitüntetve.

PÁLLÁN HENRIK UTÓDA STYASZNY JÓZSEF

ELSŐ ERDÉLYI BILLARD-ASZTALOS GYARA
KOLOZSVÁR, DÁVID FERENC-UTCA 3. SZÁM

186. 43-52.

Elvállal: Kávéházak, körök, egyletek teljes berendezését. Új tekeasztal készitést minden stílusban és bármely e szakmába vágó munkát. Saját készítésű jégsekere-nyekből állandó nagy raktár. :: Készit: Gummi-betéteket, behuzásokat, lyukvarrá-sokat, dobmandenel felvankosozást, dákó-javításokat stb. Billardgolyók állandóan raktáron vannak. Új és átalakitott billard-aszta-
lokot állandóan raktáron tartok.